YTTRANDE
Kommunstyrelsen

Kungsbacka

Till
Klimat- och näringslivsdepartementet

Ert diarienummer
KN2026/01343

Datum
2026-09-09

Diarienummer
KS-2026-00478

Yttrande över Klimat- och näringslivsdepartementets remiss: Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner (SOU 2026:32)

Sammanfattande inställning

Kungsbacka kommun är positiv till att stärka kommunernas möjligheter att ta emot stora företagsetableringar och expansioner genom minskad risk och ökat statligt stöd. Kungsbacka välkomnar förslaget att minska kommunernas ekonomiska risk vid stora företagsetableringar och stärka statens medansvar.

Kungsbacka vill särskilt framhålla att utredningen till stor del utgår från de utmaningar som återfinns i mindre kommuner och industrikommuner med mycket stora enskilda etableringar. För kommuner i storstadsregioner ser förutsättningarna delvis annorlunda ut.

Etableringar skapar ofta regionala effekter på bostadsmarknad, infrastruktur, kompetensförsörjning och där kommunal service fördelas över flera kommuner. Statliga stödmodeller behöver därför utformas så att även tillväxtkommuner i funktionella arbetsmarknadsregioner omfattas. Stödformer bör också omfatta expansion hos befintliga företag och inte enbart nya etableringar.

Kungsbacka kommun ser behov av en starkare samordning mellan stat, regioner och kommuner i ett tidigt skede av större etableringsprocesser. För investeringar av strategisk betydelse bör det finnas strukturer för att gemensamt bedöma var de samlade förutsättningarna för etableringen är som bäst utifrån faktorer som energiförsörjning, markberedskap, transportinfrastruktur, kompetensförsörjning, bostadsförsörjning och andra samhällsfunktioner. En sådan samordning kan bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande och minska behovet av omfattande efterföljande åtgärder för att möjliggöra etableringen.

Kommunens inställning i detalj

Kungsbacka kommun välkomnar förslaget och är generellt sett positiv till utredningens utgångspunkter och ansats.

Kungsbacka kommun anser att kriterierna för vilka etableringar som ska omfattas av statliga stödinsatser behöver vara tydliga, transparenta och långsiktigt förutsägbara. Kriterierna bör inte enbart utgå från investeringens storlek eller geografiska lokalisering utan även beakta faktorer såsom långsiktig sysselsättning, produktivitet, innovationshöjd, kompetensförsörjning och bidrag till nationell konkurrenskraft.

Kommunstyrelsen
kommun@kungsbacka.se

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka
Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37
Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

Kungsbacka bedömer att flera av de föreslagna stödformerna, särskilt inom transportinfrastruktur, kompetensförsörjning och statlig samordning, kan stärka kommunens förutsättningar att attrahera investeringar och möjliggöra expansion hos befintliga företag

5.3.1 Statlig rådgivningsfunktion

Kommunen instämmer i utredningens förslag om att en permanent statlig funktion kan förbättra statens stöd och rådgivning till kommuner som vill attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning.

Den föreslagna rådgivningsfunktionen bör fokuseras på större och strategiskt viktiga investeringar där samordning mellan statliga, regionala och kommunala aktörer är avgörande. Funktionen bör samtidigt vara tillgänglig även för kommuner i större arbetsmarknadsregioner där investeringar och företagsexpansioner kan ge betydande regionala effekter utan att utgöra traditionella industrietableringar.

Samtidigt är det viktigt att ansvarsfördelningen mellan Business Sweden, regionerna och kommunerna är tydlig. En nationell funktion bör komplettera det regionala investeringsfrämjandet snarare än skapa överlappning eller parallella processer. Regionerna och kommunerna har en viktig roll genom sin lokala kunskap, sina etablerade nätverk och sitt arbete med företag och investerare.

5.4 Frågor kring allmän ekonomisk riskavlastning

Kungsbacka kommun instämmer i att staten bör ta ett större ansvar för att minska den ekonomiska risk det innebär för en kommun att ta emot en stor företagsetablering. Det kan till exempel handla om att bygga fler bostäder eller utveckla den kommunala infrastrukturen och servicen. Kungsbacka kommun instämmer i att en incitamentspeng för kommuners åtgärder när företag etablerar sig eller expanderar är en rimlig åtgärd.

Kommunen bedömer dock att den föreslagna nivån om 200 till 250 miljoner kronor nationellt över fem år är begränsad i förhållande till de investeringar som kommuner förväntas genomföra.

För större tillväxtkommuner kan enskilda investeringar i samband med en etablering uppgå till betydligt högre belopp än vad som kan förväntas täckas av den föreslagna ramen. Kungsbacka anser därför att staten bör överväga ett mer permanent och resurssatt system där kommunernas faktiska kostnader kan vägas in.

Riskbilden är inte begränsad till mindre kommuner eller industrikommuner. Även tillväxtkommuner med stark befolkningstillväxt behöver genomföra omfattande investeringar i infrastruktur, markberedskap och kommunal service för att möjliggöra nya etableringar och företagsexpansioner.

5.5 Frågor kring bostadsbyggande

Kungsbacka kommun ser värdet i riskdelningsinstrument för kommuner med osäker bostadsmarknad. Samtidigt bör staten analysera hur selektiva stöd påverkar bostadsinvesteringar i ett nationellt perspektiv. Åtgärder som stärker bostadsbyggandet i vissa kommuner bör inte få oavsiktliga

konsekvenser genom att investeringar eller byggkapacitet trängs undan från tillväxtregioner där efterfrågan är långsiktigt stark.

Utredningen föreslår en statlig hyresförlustgaranti för att minska risken för nyproduktion av hyresbostäder i etablerings- och omställningskommuner.

Kungsbacka kommun delar utredningens bedömning att bostadsmarknadens förutsättningar varierar mellan olika delar av landet. För kommuner där osäkerheten kring framtida efterfrågan är stor kan hyresrätter och riskdelningsinstrument såsom hyresförlustgarantier vara viktiga verktyg för att möjliggöra bostadsbyggande.

Samtidigt vill kommunen framhålla att förutsättningarna i starka tillväxtregioner ofta ser annorlunda ut. Här är efterfrågan på bostäder långsiktigt stark och många hushåll efterfrågar ägda boendeformer. Statliga stöd bör därför utformas så att de möjliggör ett varierat bostadsutbud utifrån lokala förutsättningar och inte ensidigt fokuserar på en specifik upplåtelseform.

5.6 Frågor kring investeringar i transportinfrastruktur

Kommunen instämmer i förslaget om en tillväxtpott och ser detta som en särskilt angelägen åtgärd. Stora företagsetableringar kan kräva investeringar i vägar, kollektivtrafik, järnväg, hamn- och logistiklösningar samt annan transportinfrastruktur.

För kommuner i storstadsnära arbetsmarknadsregioner är transportinfrastruktur ofta den enskilt viktigaste faktorn för att möjliggöra fortsatt tillväxt, kompetensförsörjning och företagsexpansion.

Utredningen föreslår en särskild tillväxtpott inom den nationella transportinfrastrukturplaneringen, i första hand för investeringar som underlättar stora företagsetableringar och expansioner. Förslaget bygger på en modell där tillväxtpotten inledningsvis skulle ligga på samma nivå som den befintliga näringslivspotten.

En investering kan vara lokaliserad i en kommun men ha regional eller nationell funktion. Kriterierna måste därför utformas så att investeringens samlade samhällsekonomiska betydelse väger tungt.

En stor etablering kan inte alltid invänta ordinarie planeringscykler. Tillväxtpotten bör därför kombineras med ett verkligt snabbspår inom Trafikverket.

Kommunen välkomnar särskilt utredningens förslag om att Trafikverket ska analysera en modell där staten tar ansvar för fördyringar efter ingångna medfinansierings- och förskotteringsavtal, om fördyringen inte uppenbart beror på motpartens agerande.

Kommunen anser att denna princip bör införas. Det är inte rimligt att kommuner ska behöva ta på sig svårbedömda kostnadsrisker i statliga infrastrukturprojekt där staten har ett betydande informations- och kompetensövertag.

5.7 Frågor kring kompetensförsörjning

Kommunen instämmer i förslagen. Stora etableringar skapar ofta ett mycket snabbt behov av kompetens. Detta kan gälla både gymnasial yrkeskompetens och eftergymnasial kompetens.

Kommunen välkomnar därför förslaget att möjliggöra extra statsbidrag till yrkesvux när det uppstår särskilt stora och snabbt uppkomna utbildningsbehov. Utredningen bedömer att dagens system inte alltid är tillräckligt flexibelt för sådana situationer.

Kommunen vill samtidigt betona att utbildningsinsatser behöver kunna planeras tillsammans med:

- Berörda företag
- Kommunen
- Regionen
- Arbetsförmedlingen
- Utbildningssamordnare
- Andra kommuner inom arbetsmarknadsregionen.

Det är särskilt viktigt att staten möjliggör snabba och regionalt samordnade utbildningslösningar.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare